

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în subprogram în anul 2024
CULTURA ȘI POLITICA IN CONTEXTUL SCHIMBARILOR REGIMURILOR
POLITICE: DE LA BASARABIA ROMANEASCA LA REPUBLICA MOLDOVA

(denumirea subprogramului)

Codul subprogramului **010402**

Subprogramul *Cultură și politică în contextul schimbărilor regimurilor politice: de la Basarabia românească la Republica Moldova* este conceput ca un proiect științific interdisciplinar și unește într-o echipă 13 cercetători din mai multe domenii științifice conexe, care, pe parcursul anului 2024, prin transferul de concepte și metodologie a abordat mai obiectiv și mai complet interdependența dintre transformările politice și evoluția diferitor domenii ale culturii, științei și învățământului în Basarabia, RSS Moldovenească și Republica Moldova. Reieșind din scopul formulat pentru primul an de activitate, echipa de cercetători a identificat, selectat, clasificat surse documentare de arhivă și bibliografice, realizând studii cu referire la impactul politic asupra dezvoltării învățământului, științei, limbii și literaturii, altor domenii ale culturii în Basarabia românească, RSS Moldovenească și Republica Moldova, inclusiv asupra învățământului, științei, și culturii minorităților naționale care locuiesc pe acest teritoriu. Obiectivele propuse pentru această etapă au fost acoperite printr-un efort concentrat și concertat al echipei de cercetători, iar rezultatele cercetărilor s-au materializat în baze de date individuale de documente fotocopyate din arhivele naționale și instituționale din Republica Moldova și Ucraina și liste bibliografice care constituie fundamentul cercetărilor propuse; au fost publicate într-o monografie națională și nouă capitole în monografii, o culegere de documente inedite cu referire la istoria științei în RSS Moldovenească, în 44 de articole și studii științifice editate în reviste/volume/culegeri naționale și internaționale și 29 de teze în lucrările conferințelor.

Cercetătorii au conceptualizat și inițiat o serie de filme despre personalități din domeniul culturii și științei care au avut experiențe inedite sub diferitele regimuri politice care s-au perindat pe teritoriul actual al Republicii Moldova și au produs și făcut publice două filme pe canalul Multimedia – Dialogica/ Youtube. De asemenea a fost elaborat conceptul unei serii de înregistrări (lecții, comunicări, materiale despre evenimente, fenomene istorice, monumente etc.) pentru canalul de Youtube al Facultății de Istorie și Filosofie a USM, fiind produs prima înregistrare a unei comunicări/discuții științifice la tema proiectului. Au fost elaborate, pregătite pentru tipar și editate a trei numere a revistei științifice *Dialogica. Revistă de studii culturale și literatură*. Membrii echipei au participat la organizarea și desfășurarea ediției IX și X a conferinței științifice internaționale *Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine* (2024), a Congresului Național al istoricilor Români, a unor conferințe naționale și altor manifestări cu caracter științific.

Rezultatele activității de cercetare au fost diseminate prin prezentarea a 26 de comunicări și rapoarte științifice la 20 de conferințe internaționale și 6 conferințe științifice naționale, în cadrul workshopurilor, meselor rotunde, lansărilor de carte, participărilor la 18 emisiuni radio și TV, inclusiv la emisiunea ANTINostalgia/ TeleFilm Chisinau/ TVR Moldova, FORUM cu Leonid Smolnitchi la Vocea Basarabiei, Matinalii, TVR Moldova, Televiziunea Unda Liberă etc., publicării a 4 articole publicistice în reviste naționale. Activitatea științifică a membrilor echipei a fost înalt apreciată cu premii, medalii și diplome de excelență de către Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, de Academia de Științe a Moldovei, de Comitetul Național Olimpic și Sportiv al Republicii Moldova, precum și în cadrul Saloanelor de carte „EUROINVENT`24”, a altor saloane naționale și internaționale de inventică și antreprenariat.

Summary of the activity and results obtained in the subprogram in 2024
CULTURE AND POLITICS IN THE CONTEXT OF CHANGES IN POLITICAL REGIME:
FROM ROMANIAN BESSARABIA TO THE REPUBLIC OF MOLDOVA

(subprogram name)

Subprogram code **010402**

The subprogram Culture and Politics in the Context of Political Regime Changes: From Romanian Bessarabia to the Republic of Moldova is conceived as an interdisciplinary scientific project and unites in a team of 13 researchers from several related scientific fields, which, during 2024, through the transfer of concepts and methodology, has more objectively and more completely approached the interdependence between political transformations and the evolution of various fields of culture, science and education in Bessarabia, the Moldavian SSR and the Republic of Moldova. Based on the goal formulated for the first year of activity, the team of researchers identified, selected, classified archival and bibliographical documentary sources, conducting studies with reference to the political impact on the development of education, science, language and literature, other fields of culture in Romanian Bessarabia, the Moldavian SSR and the Republic of Moldova, including on the education, science, and culture of national minorities living in this territory. The objectives proposed for this stage were covered by a concentrated and concerted effort of the research team, and the research results were materialized in individual databases of photocopied documents from national and institutional archives in the Republic of Moldova and Ukraine and bibliographical lists that constitute the foundation of the proposed research; they were published in a national monograph and nine chapters in monographs, a collection of unpublished documents referring to the history of science in the Moldavian SSR, in 44 articles and scientific studies edited in national and international journals/volumes/collections and 29 theses in conference proceedings.

The researchers conceptualized and initiated a series of films about personalities in the field of culture and science who had unique experiences under the various political regimes that have existed on the current territory of the Republic of Moldova and produced and made public two films on the Multimedia – Dialogica/ Youtube channel. The concept of a series of recordings (lessons, communications, materials about events, historical phenomena, monuments, etc.) was also developed for the YouTube channel of the Faculty of History and Philosophy of the State University of Moldova, producing the first recording of a scientific communication/discussion on the topic of the project. Three issues of the scientific journal Dialogica were developed, prepared for printing and edited. Journal of cultural studies and literature. The team members participated in the organization and holding of the 9th and 10th editions of the international scientific conference The Heritage of Yesterday – Implications in the Development of a Sustainable Society of Tomorrow (2024), the National Congress of Romanian Historians, national conferences and other scientific events.

The results of the research activity were disseminated through the presentation of 26 scientific papers and reports at 20 international conferences and 6 national scientific conferences, during workshops, round tables, book launches, participation in 18 radio and TV shows, including the ANTINostalgia/ TeleFilm Chisinau/ TVR Moldova show, FORUM with Leonid Smolnitchi on Vocea Basarabiei, Matinalii, TVR Moldova, Televiziunea Unda Liberă etc., publication of 4 journalistic articles in national magazines. The scientific activity of the team members was highly appreciated with awards, medals and diplomas of excellence by the Government of the Republic of Moldova, the Ministry of Education and Research of the Republic of Moldova, the Academy of Sciences of Moldova, the National Olympic and Sports Committee of the Republic of Moldova, as well as at the "EUROINVENT`24" Book Fairs, other national and international invention and entrepreneurship fairs.